

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1993

Ἀξιότιμε Κύριε Γενικέ,

Τὸ 1993 ὑπῆρξε πολὺ παραγωγικὸ γιὰ τὸ Κέντρο μας. Ἡ ἔκδοση δύο βιβλίων καὶ ἡ ἔγκριση τῆς ἔκδοσης ἑνὸς τρίτου ἦταν τὸ ἐπιστέγασμα τῆς ἐρευνητικῆς ἐργασίας τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἐπίσης, κυκλοφόρησε τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ τεύχος τῆς ἐποπευόμενης ἀπὸ τὸ Κ.Ε.Α. διεθνoῦς σειρᾶς τῆς Ἀκαδημίας Tabula Imperii Romani. Περὶ αὐτῶν ὅμως ἀναλυτικώτερα πιὸ κάτω.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς ἐρευνητικῆς ἐργασίας τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Ἀρχαιότητος κατὰ τὸ 1993 ἔχει κατὰ προγράμματα ὡς ἐξῆς:

I. Στὰ πλαίσια τοῦ **Νεολιθικοῦ Προγράμματος** ἐγκρίθηκε ἡ ἔκδοση τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Corpus Νεολιθικῶν εἰδωλίων ποὺ ἐτοιμάζει ἡ ἐρευνήτρια κ. Ἄ. Ὀρφανίδη-Γεωργιάδη (Κ. Γαλλῆς-Ἄ. Ὀρφανίδη, Thessalian Neolithic Figurines). Ἡ κ. Ὀρφανίδη συνέχισε τὴν φωτογράφιση καὶ κωδικοποίηση τῶν ἀδημοσίευστων εἰδωλίων τῆς Θεσσαλίας γιὰ προσεχεῖς τόμους. Ἐπίσης, συνέχισε τὴν ἐνημέρωση τοῦ εἰδικoῦ Νεολιθικοῦ Βιβλιογραφικοῦ Ἀρχείου τοῦ Κέντρου. Ἀσχολήθηκε μὲ τὴν συγγραφὴ μονογραφίας μὲ θέμα: «Μεθοδολογικὴ προσέγγιση στὴν Νεολιθικὴ τέχνη καὶ εἰδωλοπλαστικὴ τῆς Ν.-Α. Εὐρώπης καὶ τῆς Α. Μεσογείου», καὶ κυκλοφόρησε ἡ μελέτη τῆς «Εἰδώλια καὶ Εἰδωλοπλαστικὴ» (μὲ τὸν Α. Σάμψων) στὸ βιβλίο τοῦ Α. Σάμψων «Σκοτεινὴ Θαρρουनिῶν. Τὸ σπήλαιο, ὁ οἰκισμὸς καὶ τὸ νεκροταφεῖο» (Ἀθήνα, 1993).

II. Στὸ **Κρητομυκηναϊκὸ Πρόγραμμα** ὁ ἐρευνητὴς κ. Χ. Μπουλώτης συνέχισε τὴν ἐρευνητικὴ του ἐργασία σὲ θέματα Κρητομυκηναϊκῆς θρησκείας, καὶ ιδιαίτερα τὴν ἐτοιμασία τοῦ ἔργου «Ζητήματα Κρητομυκηναϊκῆς θρησκείας, I» ποὺ θὰ κατατεθεῖ σύντομα πρὸς ἔκδοση στὴν σειρὰ μονογραφιῶν τοῦ Κέντρου. Κατετέθη πρὸς δημοσίευση στὸ CMS (Beiheft 4) ἡ μελέτη τοῦ «Sceaux et Amulettes: Reflexions sur le Caractère Magique de la Glyptique Créto-Mycénienne».

Ἡ κ. Δ. Δανηλίδου συνέχισε τὴν ἀποδελτίωση βιβλίων καὶ περιοδικῶν γιὰ τὸ γενικὸ Βιβλιογραφικὸ Ἀρχεῖο τῆς Προϊστορικῆς Ἑλλάδος ποὺ καταρτίζεται στὸ Κέντρο καὶ γιὰ τοὺς ἐπὶ μέρους θεματικοὺς καὶ τοπογραφικοὺς καταλόγους του.

Τὸν Νοέμβριο κυκλοφόρησε στὴν σειρὰ μονογραφιῶν τοῦ Κέντρου τὸ ἔργο τῆς «Βιβλιογραφία γιὰ τὴν Κρητο-μυκηναϊκὴ θρησκεία» (Μονογραφία ἀρ. 2). Στὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος γιὰ τὴν Κρητομυκηναϊκὴ θρησκεία ἡ κ. Δανιηλίδου ἀσχολήθηκε μὲ τὴν μελέτη τῶν ὀκτώσχημων ἀσπίδων. Ἐπίσης, ἀσχολήθηκε μὲ τὴν ἀρχαιοθῆτηση τοῦ ὕλικου παλαιῶν ἀνασκαφῶν τῶν Μυκηνῶν μὲ τὴν προοπτικὴ νέου ἐρευνητικοῦ προγράμματος σχετικοῦ μὲ τὴν δημοσίευσή τους.

ΠΙ. Στὸ **Κλασσικὸ Πρόγραμμα** (Τοπικὰ Ἱερά-Λατρεῖες) ἡ Διευθύνουσα τοῦ Κ.Ε.Α. Μ. Πιπιλῆ συνέχισε τὴν συγκέντρωση στοιχείων γιὰ τὰ ἱερά καὶ τὶς λατρεῖες τῆς Λακωνίας. Τὸν Νοέμβριο κυκλοφόρησε στὴν σειρὰ τοῦ *Corpus Vasorum Antiquorum* τὸ ἔργο τῆς «Μελανόμορφοι σκύφοι τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου» (στὰ ἀγγλικά) (Ἀθήνα, Ἐθνικὸ Ἀρχαιολ. Μουσεῖο ἀρ. 4). Ἡ κ. Πιπιλῆ, στὰ πλαίσια τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς ὡς γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ἐκδοσὴ τοῦ *Corpus Vasorum* ἀσχολήθηκε ἐπίσης μὲ τὸν συντονισμό τῆς ἐτοιμασίας τευχῶν ἀπὸ ἄλλους συγγραφεῖς (βλ. παρακάτω).

IV. **Διεθνῆ Προγράμματα** τῆς Ἀκαδημίας ποὺ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Κ.Ε.Α.

α) *Corpus Vasorum Antiquorum*

Κατὰ τὸ 1993 συνεχίσθηκε ἡ πρόοδος τοῦ προγράμματος τοῦ *Corpus Vasorum* μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ τόμου τῆς κ. Μ. Πιπιλῆ «Μελανόμορφοι σκύφοι τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολ. Μουσείου» καὶ τὴν ἐτοιμασία ἄλλων τόμων: Ἀγγεῖα τῆς Συλλογῆς τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης (ὑπὸ Χ. Κουκούλη-Χρυσανθάκη), Ἀγγεῖα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Θεσσαλονίκης (ὑπὸ Κ. Σισμανίδη) (ἤδη κατετέθη τὸ χειρόγραφο κείμενο), Ἀγγεῖα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Μαραθῶνος (ὑπὸ Π. Βαλαβάνη), Ἀττικὲς μελανόμορφες λήκυθοι τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου (ὑπὸ Ε. Στασινοπούλου καὶ Ε. Σερμπέτη). Ὅλα τὰ παραπάνω τεύχη χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας. Ἀνετέθη στὴν κ. Α. Λαιμοῦ ἡ συγγραφὴ τευχῶν ποὺ θὰ περιλαμβάνει ἀγγεῖα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ρόδου, καὶ ἄρχισαν ἀπὸ τὴν Διευθύνουσα τοῦ Κ.Ε.Α. οἱ ἐνέργειες γιὰ νέο τεῦχος μὲ ἀγγεῖα ἀπὸ Ἰδιωτικὲς Συλλογές.

β) *Tabula Imperii Romani*

Τὸ 1993 κυκλοφόρησε τὸ πρῶτο ἐλληνικὸ τεῦχος τῆς *Tabula Imperii Romani*: *Philippi K 35, I* (ὑπὸ Α. Ἀβραμέα, μὲ τὴν συνεργασία Π. Καραναστάση). Ἡ ἐκτύπωση τοῦ κειμένου καὶ τῶν χαρτῶν ἔγινε ἀπὸ τὴν Γεωγραφικὴ Ἰπηρεσία Στρατοῦ μὲ κάλυψη τῶν ἐξόδων ὕλικου ἐκτύπωσης ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Συνεχί-

σθηκε, βάσει τῆς ἐμπειρίας τῆς παραπάνω ἐκδόσεως, ὁ σχεδιασμός τῆς ἐκδόσεως τευχῶν καὶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες περιοχὲς τῆς Ἑλλάδος. Προχώρησε ἰδιαίτερα ἡ ἐτοιμασία τοῦ τεύχους τῆς Κρήτης.

γ) *Corpus Signorum Imperii Romani*

Στὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος αὐτοῦ ἐτοιμάζεται πρὸς ἔκδοση ἡ μελέτη τῆς κ. Μ. Λαγογιάννη «Πορτραῖτα σὲ ταφικὰ μνημεῖα τῆς Μακεδονίας τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων». Ἔγινε ἡ φωτογράφιση τῶν μνημείων σὲ Μουσεῖα τῆς Μακεδονίας.

Ἄλλες δραστηριότητες τῶν ἐρευνητῶν τοῦ Κ.Ε.Α.

Ἡ Διευθύνουσα τοῦ Κ.Ε.Α. ἀσχολήθηκε μὲ τὴν μελέτη τῶν μελανόμορφων ἀγγείων τοῦ Μουσείου Μπενάκη τῶν ὁποίων ἔχει ἀναλάβει τὴν δημοσίευση. Δημοσιεύθηκε τὸ ἄρθρο της «A Laconian Ivory Reconsidered» στὸν τόμο «ΦΙΛΟΛΑΚΩΝ. Laconian Studies in Honour of Hector Catling» (1992) καὶ τὰ ἄρθρα της Keraon et Matton, Lykomedes, Nereus, Nephelai, Nephelle, στὸν 6ο τόμο τοῦ *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae*.

Ὁ κ. Χ. Μπουλώτης ἔλαβε μέρος στὶς ἀνασκαφὲς τοῦ προϊστορικοῦ οἰκισμοῦ στὸ Ἀκρωτήρι Θήρας (Ἰούλιος 1993) καὶ συνέχισε τὴν μελέτη τῶν τοιχογραφιῶν ἀπὸ τὴν Ἔσση 3 ποὺ ἔχει ἀναλάβει γιὰ δημοσίευση. Ἐλαβε μέρος στὰ συνέδρια «Ἐλιά καὶ Λάδι» (Καλαμάτα, 7-9/5/93) μὲ τὴν ἀνακοίνωση «Τὸ λάδι στοὺς Κρητομυκηναϊκοὺς χρόνους», καὶ «Ἀμπελοοινική Ἱστορία στὸν Χῶρο τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης» (Νάουσα, 17-19/9/93) μὲ τὴν ἀνακοίνωση «Ἰδιόρρυθμα πατητήρια τῆς Λήμνου». Δημοσιεύθηκε τὸ ἄρθρο του «Μεταμορφώσεις στὴν Αἰγαιακὴ Προϊστορία. Μερικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴν 2η χιλιετία π.Χ.» (Ἀρχαιολογία 49, Δεκ. 1993, σελ. 11-20).

Ἡ κ. Ἄ. Ὀρφανίδη συμμετέσχε στὸ ἐποπτευόμενο ἀπὸ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τῆς Ἀκαδημίας ἐρευνητικὸ πρόγραμμα «Ἑλληνικὲς Πυραμίδες». Ἐδῶσε διάλεξη στὸ Πανεπιστήμιο Κύπρου μὲ θέμα «Νεολιθικὰ εἰδῶλια. Μορφὲς καὶ ἐρμηνεῖες» καὶ μάθημα γιὰ τὴν Νεολιθικὴ Ἐποχὴ καὶ Τέχνη (Μάρτιος 1993) μετὰ ἀπὸ σχετικὴ πρόσκληση τῆς Ἐρευνητικῆς Μονάδας Ἀρχαιολογίας τοῦ Παν/μίου Κύπρου. Ἐπίσης, ἔδῶσε διάλεξη στὴν Ἑταιρεία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ μὲ θέμα «Μορφὲς τῆς Νεολιθικῆς Τέχνης» (Δεκέμβριος 1993).

Μὲ ἰδιαίτερη τιμὴ

Ἡ Διευθύνουσα

Μαρία Πιπιλῆ